

C-516/19. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2019. július 9.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Verwaltungsgericht Berlin (Németország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2019. június 17.

Felperes:

NMI Technologietransfer GmbH

Alperes:

EuroNorm GmbH

Az alapeljárás tárgya

A támogatások belső piaccal való összeegyeztethetősége; kkv-definíció; állami szervek irányítása alatt álló vállalkozás

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

Az uniós jog értelmezése, EUMSZ 267. cikk, különösen

a Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetővé nyilvánításáról szóló, 2014. június 17-i 651/2014/EU bizottsági rendelet (HL 2014. L 187., 1. o.; helyesbítés: HL 2016. L 149., 8. o.) (a továbbiakban: 651/2014 rendelet) értelmezése

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. A 651/2014 rendelet I. melléklete 3. cikkének (4) bekezdése értelmében már azért sem tekinthető kis- és középvállalkozásnak (a továbbiakban: kkv) egy

gazdasági tevékenységet folytató korlátolt felelősségű társaság, mivel törzstőkéjének 90%-a olyan polgári jogi alapítvány tulajdonában van, amelynek 17 tagból álló, ügyvezetésre nem jogosult kuratóriumának tagja két minisztériumi képviselő, egy város főpolgármestere, egy egyetemi rektor, ezen egyetemen három professzora, egy további főiskola igazgatója, valamint egy kereskedelmi és iparkamara elnöke?

2. A 651/2014 rendelet I. melléklete 3. cikkének (4) bekezdése értelmében vett állami szervezetek minősülnek-e az állami egyetemek és főiskolák, valamint a német kereskedelmi és iparkamarák?

3. A 651/2014 rendelet I. melléklete 3. cikkének (4) bekezdése szerinti állami szervezetek minősülnek-e az alapítvány kuratóriumának tevékenységükért díjazásban nem részesülő tagjai, csak mert egy állami szervnél dolgoznak főállásban?

4. Feltételezi-e a 651/2014 rendelet I. melléklete 3. cikkének (4) bekezdése értelmében vett, állami szervek általi irányítás azt, hogy az állami szervek valamely jogviszony alapján arra utasíthatják a tevékenységükért díjazásban nem részesülő kuratóriumi tagokat, hogy a kuratóriumban meghatározott módon szavazzanak?

5. Feltételezi-e az állami szervek általi, a szavazati jogok tekintetében megvalósuló közvetett irányítás azt, hogy megállapítható legyen, hogy az állami szervek a kuratóriumi tagokat úgy befolyásolják, hogy az állami szervek által meghatározottak szerint gyakorolják a szavazati jogokat?

6. Már abban az esetben is megvalósul-e az állami szervek általi, a szavazati jogok tekintetében megvalósuló közvetett irányítás, ha fennáll annak a lehetősége, hogy a tevékenységükért díjazásban nem részesülő kuratóriumi tagok a kuratóriumbeli tevékenységük során figyelembe veszik az őket delegáló közintézményeik érdekeit?

7. Feltételezi-e a 651/2014 rendelet I. melléklete 3. cikkének (4) bekezdése értelmében vett „közös [...] irányítja” kifejezés azt, hogy megállapítható legyen az állami szervek szavazati jogokra vonatkozó közös akarata?

8. A 651/2014 rendelet I. melléklete 3. cikkének (4) bekezdése értelmében vett „irányítja” kifejezés szempontjából az alapítvány alapító okiratának tényleges alkalmazása vagy az alapító okirat szövegének lehetséges értelmezése bír-e jelentőséggel?

A hivatkozott uniós jogi rendelkezések

A 651/2014 rendelet, különösen

a 651/2014 rendelet I. melléklete 3. cikkének (4) bekezdése (a továbbiakban: vitatott rendelkezés)

A hivatkozott nemzeti rendelkezések és szerződéses rendelkezések

A Gesetz zur vorläufigen Regelung des Rechts der Industrie- und Handelskammern (a kereskedelmi és iparkamarák jogállásának ideiglenes szabályozásáról szóló törvény, a továbbiakban: IHKG) 2017. március 29-i változata

A normatív jelleggel nem rendelkező Richtlinie „Zentrales Innovationsprogramm Mittelstand (ZIM)” des Bundesministeriums für Wirtschaft und Energie (a szövetségi gazdasági és energiaügyi minisztérium irányelve a „középvállalkozások központi innovációs programja” tekintetében, a továbbiakban: ZIM-irányelv)

Az NMI Naturwissenschaftliches und Medizinisches Institut an der Universität Tübingen (a tübingeni egyetem természettudományi és orvostudományi intézete) alapítvány alapító okirata a Regierungspräsidium Tübingen (tübingeni városi tanács) által 2015. augusztus 11-én jóváhagyott változatában (a továbbiakban: alapító okirat)

Az NMI-Intézet és az állami Universität Tübingen (tübingeni állami egyetem) közötti, 2009-ben megújított együttműködési megállapodás (a továbbiakban: együttműködési megállapodás)

A jogvita alapját képező tényállás és az eljárás

- 1 A felek közötti vita tárgya a felperes kutatási és fejlesztési projektjének ZIM-irányelv alapján történő támogatása.
- 2 Az alperes olyan korlátolt felelősségű társaság, amely többek között a támogatásokkal kapcsolatos közjogi igazgatási feladatok ellátására vonatkozó közhatalmi jogosítványokkal rendelkezik.
- 3 A felperes törzstőkéje 27 800 euró. A törzstőkéből az „NMI Naturwissenschaftliches und Medizinisches Institut an der Universität Tübingen” (a tübingeni egyetem természettudományi és orvostudományi intézete, a továbbiakban: NMI-Intézet) 25 000 euró összegű részesedése van. A fennmaradó törzstőke egy holdingtársaság tulajdonában van.
- 4 Az NMI-Intézet a polgári jog szerinti, jogi személyiséggel rendelkező alapítvány. A közhasznú alapítvány célja a tudomány és a kutatás támogatása. A felperes alapítása többek között azt a célt szolgálta, hogy az intézet kutatási eredményeit pénzügyi nyereséggel ültessék át a gyakorlatba. Az alapítványi vagyont 13 vállalkozás és kisebb részben Reutlingen városa biztosította. Az alapító okirat

nem tartalmaz arra vonatkozó szabályokat, hogy az NMI-Intézet miként gyakorolja a felperes társaságban őt megillető társasági jogokat.

- 5 2018 áprilisáig a felperes ügyvezetője egyúttal az NMI-Intézet igazgatótanácsának elnöke és az intézet vezetője is volt. A felperes és az NMI-Intézet székhelye Reutlingenben ugyanabban az épületben található.
- 6 Az NMI-intézet alapító okirata szerint két szervvel, nevezetesen a kuratóriummal és az igazgatótanáccsal rendelkezik. Az igazgatótanács irányítja az alapítvány mindennapos működését, és intézi az ügyeit. Számos ügyletben – például ingatlanügyletek és a hitelfelvétel esetében – az igazgatótanácsnak a kuratórium előzetes jóváhagyását kell kérnie.
- 7 A kuratórium feladata, hogy meghatározza az alapítvány alapítványi cél keretében végzett tevékenységére irányadó elveket, és hogy felügyelje azok betartását. A kuratórium az alapító okirat szerint többek között a következő hatáskörökkel rendelkezik: az alapítvány kutatási és pénzügyi tervezéséről való döntéshozatal, az igazgatótanács tagjainak kinevezése és felmentése, valamint az alapító okirat módosítása. A kuratórium egyszerű többséggel, az alapító okirat módosítása esetén kétharmados többséggel határoz.
- 8 A kuratórium tagjai tevékenységükért díjazásban nem részesülnek. Az alapító okiratnak megfelelően jelenleg a kuratórium összesen 17 tagból áll. A pontos személyi összetételre az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdés utal. A tagok többsége a vitatott rendelkezés értelmében vett állami szervek állományába tartozik.
- 9 A kuratórium tagjai közé tartozik többek között Reutlingen város kereskedelmi és iparkamarájának elnöke. Az IHKG szerint a közjogi jogalanynak minősülő kereskedelmi és iparkamarák a területükön tevékenykedő kereskedők és iparosok érdekeit képviselik, és előmozdítják a kereskedelmi és ipari ágazatok érdekeit.
- 10 Ezen túlmenően az NMI-Intézet és a tübingeni állami egyetem a közöttük fennálló együttműködési megállapodás alapján működnek együtt. E megállapodás többek között az alábbiakról rendelkezik:
 - az egyenrangú felek közötti együttműködés és az egymásnak nyújtott szolgáltatások egyenértékűsége;
 - kutatási projektek tervezése és végrehajtása;
 - együttműködés az álláslehetőségek és készségek szerzése terén;
 - egyetemi tanárok elhelyezése az alapítvány szervezetein belül.

Az együttműködési megállapodás rendelkezéseket tartalmaz a közös szabadalmakkal kapcsolatos bevételek a tübingeni egyetem és az NMI-Intézet közötti felosztásáról is.

- 11 2016 júliusában a felperes támogatást kért az alperestől a kutatási projektjeire. Az alperes a kutatási projekteket ugyan támogatásra érdemesnek találta, ennek ellenére a kérelmet 2017 februárjában elutasította. Az alperes ezt azzal indokolta, hogy a felperes nem tekinthető kkv-nak, mivel állami szerv irányítása alatt áll.
- 12 A felperes e határozattal szemben jogorvoslattal élt, amelyet az alperes 2017 júniusában elutasított. A felperes keresetével kérelmét fenntartotta.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokolása

- 13 A jogvita kimenetele a Bíróságnak a Szerződések értelmezésére vonatkozó döntésétől függ.
- 14 Az ügy elbírálása szempontjából döntő jelentőségű az a kérdés, hogy a vitatott rendelkezés alapján az alperes jogosan utasította-e el a felperes kkv-ként történő besorolását, és jogosan tagadhatta-e meg a támogatás nyújtását.
- 15 A ZIM-irányelv értelmében támogatásra irányuló kérelmet a Németországban üzleti tevékenységet folytató kkv-k nyújthatnak be. Az ZIM-irányelv a kkv fogalmát illetően az 651/2014 rendeletre és a vitatott rendelkezésre hivatkozik.
- 16 A vitatott rendelkezés szerint egy vállalkozás nem tekinthető kkv-nak, ha a tőke vagy a szavazati jogok legalább 25%-át közvetlenül vagy közvetve, egyénileg vagy közösen, egy vagy több állami szerv irányítja.
- 17 Annak alátámasztására, hogy a felperes állami szervek irányítása alatt áll, és így nem minősül kkv-nek, az alperes a következő érveket hozza fel:
 - az NMI-Intézet és a felperes a 651/2014 rendelet 3. cikke (3) bekezdésének a) pontja értelmében kapcsolt vállalkozások;
 - az NMI-Intézet ugyan nem gyakorol közvetlen irányítást a felperes felett;
 - a főként állami szervek képviselőiből álló kuratóriumon keresztül azonban a felperes állami szervek közvetett irányítása alatt áll;
 - a kuratórium az alapítvány alapító okiratában ráruházott feladatok figyelembevételével irányítja az alapítványt;
 - a felperes tevékenységi köre az alapítvány céljának körébe esik, ezért feltételezhető, hogy az állami szervek a felperes is tekintetében kellő befolyással rendelkeznek.
- 18 Annak alátámasztására, hogy a felperes nem áll állami szervek irányítása alatt, és így kkv-nek minősül, a felperes a következő érveket hozza fel:
 - az alapítvány kizárólag az alapítvány objektív célja alapján jár el. Az alapítvány más cél érdekében nem tevékenykedik;

- a kuratórium nem befolyásolja az alapítvány, azaz az alapítvány többi szervének szándékát, és nem befolyásolja azt, hogy miként dönt az alapítvány a felperes taggyűlésén;
- a kuratóriumot egy olyan tanácsadó testülettel kell összehasonlítani, amely nem befolyásolhatja a felperest érintő döntéseket;
- általában véve az alapítvány igazgatótanácsa széles hatáskörrel rendelkezik;
- az NMI-Intézet kuratóriuma nem adhat utasításokat az igazgatótanácsnak. Ez arra is vonatkozik, hogy az igazgatótanács miként gyakorolja az NMI-Intézetet a felperes társaságban megillető társasági jogokat.